

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaitsepolitseiamet
kapo@kapo.ee
Luise tn 1
10142, Tallinn

Meie 01.03.2025 nr 1-13/6287-1

Toetused Euroopa Liidu ametnikele

Euroopa Liidu ametnikele, kellel kohandub EL institutsiooni või allasutuste personalieeskirjade alusel asutustesises hüvitamise skeem puudutab **kolme sihtgruppi**:

- Eesti inimesed, kes töötavad Euroopa ühendustes ning kelle elukoht ja töötamise asukoht on Eestis
- Eesti inimesed, kes töötavad Euroopa ühendustes ning kelle töökoht on välisriigis, üldjuhul on ka elukoht siis välisriigis
- Muude riikide kodanikud, kes töötavad Euroopa ühendustes asukohaga Eestis.

Lühikokkuvõttena:

- EL ametnikele on institutsioonide poolt omad hüvitised. Ametnikud või nende elukaaslased võivad küsida Sotsiaalkindlustusameti käest tõendid Eesti toetuste saamise kohta selleks, et esitada need oma tööandjale ning teha tasaarvestus.
- EL ametnikele, kes on Eesti kodanikud aga töötavad välisriigis ei rakendu tavalised EL reeglid, mis kehtivad nõ tavatöötajatele. Seega tuleb uurida, mis riigi sotsiaalkindlustus inimesel on - kui on Eesti siis Eesti maksab perehüvitisi, kui on teine riik siis maksab teine riik.
- EL institutsioonides on kuni ca 20 nädalane sünnituspuhkus, mille ajal töötaja võib olla kodus palga säilitamisega. Sel juhul Sotsiaalkindlustusamet vanemahüvitist ei maksa kuna inimesel on sissetulek olemas. See puudutab ema vanemahüvitist ja osaliselt jagatavat vanemahüvitist kuna EL emapuhkus kattub jagatava vanemahüvitise perioodiga.

EL määruse 883 art 15 ja määruse 987 art 17 tõlgendamine

EL määrus 883/2004 art 15 näeb ette, et Euroopa ühenduste lepingulised töötajad võivad valida, kas nende suhtes kohaldatakse:

- selle liikmesriigi õigusakte, mille territooriumil nad töötavad,
- või selle liikmesriigi õigusakte, mis viimati nende suhtes kehtisid,
- või selle liikmesriigi õigusakte, mille kodanikud nad on,

välja arvatud sätted perehüvitiste kohta, mida antakse selliste teenistujate suhtes kohaldatava skeemi alusel. See valikuõigus, mida võib kasutada vaid korra, jõustub töösuhte alguskuupäeval. Valikuõigust kohaldatakse üldiselt vaid alla ühe aasta kestva lepingu korral, teistel rakendub tööandja skeem automaatselt.

Sätte järgi neile küll kohaldub valitud riigi kindlustusskeem aga perehüvitisi antakse nende suhtes kohaldatava personalieeskirjade alusel.

EL rakendusmääruse 987/2009 art 17 alusel peaks siis valiku tegemise järgselt isiku tööandja teavitama liikmesriigi pädevat asutust, et töötaja on selle riigi kindlustuse valinud.

Eestis on elamise alusel antavad hüvitisõigused, seega siis pere, kes siin elab aga vanem töötab Euroopa ühendustes, on õigustatud saama perehüvitisi Eestis. Samuti Eestis õiguslikult elanud isik, kes on asunud tööle Euroopa ühendustes ja ei ole valinud muu riigi kindlustusskeemi, on õigustatud saama Eestis jätkuvalt perehüvitisi.

Eestist EL-sse tööle asunud perele jätkatakse peretoetuste maksmist tulenevalt Euroopa Kohtu lahendist Case 186/85, mille alusel on vastav reegel sätestatud Euroopa ühenduste lepinguliste töötajate suhtes kehtestatud personali eeskirjades (Staff personalieeskirjad).

Selleks, et vältida topelt perehüvitiste maksmist erinevatest allikatest, võetakse Staff personalieeskirjade artikli 67 lõike 2 alusel muudest allikatest saadud summad teenistujate suhtes kohaldatava skeemi alusel makstavatest hüvitistest maha.

Staff personalieeskirjad panevad kohustuse töötajale tõendada mujalt saadavate perehüvitiste saamist, nimetatud kohustuse täitmise osas SKA teavet ei oma.

Perehüvitiste maksmine:

Peretoetused:

- Eesti inimesed – neile jätkab Sotsiaalkindlustusamet (SKA) peretoetuse maksmist ning annab tõendi kaasa, mida ja palju maksab SKA. Seda siis nii Eestis elavatele ja siin töötavatele EL ametnikele kui ka neile Eesti inimestele, kes töötavad muus EL riigis Euroopa ühendustes. Kui nad on valinud kindlustajariigiks muu riigi, siis Eesti õigus ei kohaldu ja hüvitisi ei maksta.
- Muude riikide kodanikud, kes on asunud tööle Eestis asuvasse Euroopa ühendustesse – nende puhul SKA küsib üle, kas on valinud Eesti oma kindlustajariigiks ning kui ei ole, siis peretoetusi neile ei maksta.

Vanemahüvitised:

- Eesti inimesed - Vanemahüvitise osas küsib SKA neilt üle, kas tööandja juures on neil rasedus-sünnitus puhkus ning kas tööandja tasustab selle vastavalt Staff personalieeskirjade
- Juhul, kui tööandja on andnud rasedus- ja sünnituspuhkust koos palga säilitamisega, siis sellel perioodil ei ole õigust Eestis vanemahüvitist saada. PHS-ist tulenevalt makstakse ühte asendussissetulekut ning kui tööandja maksab rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal sissetulekut, siis ei ole alust Eestis vanemahüvitisele sellel perioodil.
- SKA saab alustada vanemahüvitise maksmist pärast seda kui Euroopa ühendustes on lõpetatud rasedus- ja sünnituspuhkus ja tasu maksmine.
- Pärast rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppemist on Euroopa ühenduste töötajal õigus kasutada lapsehoolduspuhkust. Sellel ajal on neil ka õigus saada tööandjalt toetust kuid vastavalt Staff personalieeskirjade art 67 lg 2 võetakse Eesti vanemahüvitise summa toetustest maha.
- Välisriigi inimesed – kui ei ole Eestit oma kindlustajariigiks valinud, siis ei ole õigust hüvitisele.

Staff personalieeskirjad:

Staff personalieeskirjade art 57 ja 58 alusel on rasedatel arstitõendi esitamise korral lisaks artiklis 57 nimetatud puhkusele õigus saada kaksikümmend nädalat puhkust. See puhkus algab mitte varem kui kuus nädalat enne tõendile märgitud eeldatavat sünnituskuupäeva ja lõpeb mitte varem kui 14 nädalat pärast sünnituskuupäeva. Mitmikute, enneaegse või puuetega lapse sünni korral kestab see puhkus 24 nädalat. Käesoleva sätte tähenduses on “enneaegne sünn” sünn, mis toimub enne 34. rasedusnädala lõppu.

Rasedus- ja sünnituspuhkuse perioodil säilitatakse neile täispalk ja kõik muud hüvitised (art 62).

- Vastavalt Staff personalieeskirjade art 62 on töötasuks põhipalk, peretoetused ja muud toetused, art 67 järgi peretoetused on järgmised:
  1. a) majapidamistoetus;
  2. b) ülalpeetava lapse toetus;
  3. c) õppetoetus.

Selles artiklis sätestatud peretoetusi saav ametnik teatab mujalt saadavatest samalaadsetest toetustest ning sellised toetused arvatakse Staff personalieeskirjade VII lisa artiklite 1, 2 ja 3 alusel makstavatest toetustest maha.

Staff personalieeskirjade art 74 alusel makstakse lapse sünni puhul tegelikult last hooldavale isikule toetust ning seda toetust makstakse isegi siis kui rasedus on kestnud vähemalt 7 kuud ning on siis katkenud.

Staff personalieeskirjade Lisa VII art 2 p 1 alusel ametnik, kellel on üks või mitu ülalpeetavat last, saab vastavalt käesoleva artikli lõigetele 2 ja 3 igakuist toetust iga lapse kohta.

Staff personalieeskirjade Art 42a alusel on Ametnikul õigus saada iga lapse kohta kuni kuus kuud põhipalgata lapsehoolduspuhkust, mis tuleb võtta esimese kaheteistkümne aasta jooksul pärast lapse sündi või lapsendamist.

Puhkuse kestust võib kahekordistada institutsiooni ametisse nimetava asutuse või ametiisiku poolt vastu võetud üldiste rakendussätete põhjal üksikvanemana tunnustatud vanemate puhul ja vanemate puhul, kelle ülalpeetaval lapsel on institutsiooni meditsiinitöötaja poolt tuvastatud puue või raske haigus

Korraga võetav miinimumpuhkus ei või olla lühem kui üks kuu.

Lapsehoolduspuhkuse ajal kehtib ametniku suhtes jätkuvalt sotsiaalkindlustusskeem; ametnikul jätkub pensioniõiguste kogumine ning säilivad ülalpeetava lapse toetus ja õppetoetus. Ametnikul säilib tema ametikoht ja tal on jätkuvalt õigus tõusta kõrgemale palgajärgule või -astmele.

Puhkust võib võtta täisajaga või töötades edasi poole kohaga. Kui lapsehoolduspuhkust võetakse poole kohaga töötamist jätkates, kahekordistatakse esimeses lõigus sätestatud maksimumperioodi.

Lapsehoolduspuhkuse ajal on ametnikul õigus saada täismääras toetust või 50 % sellest summast puhkuse ajal poole kohaga töötamise korral, kuid nad ei tohi teha muud tasustatavat tööd.

Institutsioon maksab artiklites 72 ja 73 sätestatud sotsiaalkindlustusmaksed täies ulatuses ja need maksed arvutatakse ametniku põhipalga alusel. Kui puhkuse ajal töötatakse poole kohaga, kohaldatakse käesolevat sätet üksnes kogu põhipalga ja proportsionaalselt vähendatud põhipalga vahe suhtes. Tegelikult saadud põhipalga osas arvutatakse ametniku sissemakse samasid protsendimäärasid kasutades nagu siis, kui ta töötaks täistööajaga.

Üksikvanemate puhul ja vanemate puhul, kelle ülalpeetaval lapsel on esimeses lõigus osutatud institutsiooni meditsiinitöötaja poolt tuvastatud puue või raske haigus, ning lapsehoolduspuhkuse esimese kolme kuu jooksul, kui sellise puhkuse võtab isa ema rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal või ükskõik kumb vanematest kohe pärast rasedus- ja sünnituspuhkust või selle ajal või kohe pärast lapsendamispuhkust, on toetus suurem, kui tavalise pere puhul.

Lapsehoolduspuhkust võib pikendada lisaks kuue kuu võrra, sel ajal on toetus 50 % osutatud summast. Esimeses lõigus osutatud üksikvanemate puhul võib lapsehoolduspuhkust pikendada lisaks kaheteistkümne kuu võrra, sel ajal on toetus 50 % osutatud summast.

Staff personalieeskirjade rakendamine koos EL määrusega 883

Juhul kui peres on olukord selline, kus üks vanemates töötab Euroopa ühendustes ning teine vanem töötab EU liikmesriigis (mitte Eestis), siis vastavalt PHS § 1 lg 3 kohaldatakse perehüvitiste määramisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.04.2004, lk 72–116).

Sellise pere puhul SKA kontrollime teise vanema osas:

- kus riigis ta töötab/elab,
- kus riigis elavad lapsed
- kas Euroopa ühendustes töötav vanem on jätkuvalt Eesti sotsiaalkindlustusega kaetud.

Seejärel saab vastavalt EL prioriteetsusreeglitele määrata kindlaks, milline riik maksab perele hüvitised esmase riigina ning milline riik maksab lisahüvitist.

Õigusaktide ja ametkonna kohta infot andvate portaalide lingid:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01962R0031-20140501>

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1502&langId=en>

<https://eu-careers.europa.eu/en/eu-careers/staff-categories#tab-1>

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies_et

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristina Pähkel
osakonna juhataja

Kristina Pähkel
53331563, Kristina.Pahkel@sotsiaalkindlustusamet.ee